

Instanța de fond: Judecătoria Anenii Noi, sediul Central – I. Brai

Instanța de recurs: Curtea de Apel Chișinău – I, Cimpoi, A. Danilov, I. Secrieru

Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău – I, Cimpoi, A. Danilov, I. Secrieru

DECIZIE

11 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de către Larisa Dembițchi,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Larisa Dembițchi împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Terrasem - Grup” cu privire la rezilierea contractelor de arendă a terenurilor agricole, obligarea restituirii terenurilor, încasarea plății pentru arendă, repararea prejudiciului material cauzat și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din data de 17 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire declarată de către Larisa Dembițchi,

constată:

La 23 februarie 2016 Larisa Dembițchi s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior, împotriva SRL „Terrasem - Grup”, prin care a solicitat rezilierea contractelor de arendă a terenurilor agricole din s. xxxxx, r-nul Anenii Noi, semnate la 18 iunie 2012 și 05 octombrie 2012, încheiate între Larisa Dembițchi și SRL „Terrasem - Grup”, obligarea SRL „Terrasem - Grup” să înceteze prelucrarea terenurilor proprietatea Larisei Dembițchi și să le restituie proprietarului în termenii prevăzuți de legislație (art. 7, 21 din Legea cu privire la arenda în agricultură), obligarea SRL „Terrasem - Grup” să restabilească toate drumurile, inclusiv și proprietatea publică, pentru acces la terenurile proprietate a Larisei Dembițchi în termenii prevăzuți de legislație, constatarea ca fiind modificate și valabile clauzele pct. III. 6 a Contractului de arendă din 18 iunie 2012 pentru anul agricol 2014 - 2015, privind plata pentru arendă în sumă de 120 euro (recalculate în lei la cursul BNM la data achitării) pentru un hectar, încasarea din contul SRL „Terrasem - Grup” a sumei de 322 285,14 lei și 3 568,6 euro recalculate în lei la cursul BNM la data achitării, care constituie:

a) plata pentru arenda terenurilor pentru anii 2014-2015: 17,7225 ha x 120 euro = 2126,7 euro,

b) plata penalității prevăzută la p.16 al suplimentului anexat la Contractul din 18 iunie 2012 în mărime de 0,1 % pentru neachitarea plății arendei în termen:

- pentru anul 2014 în sumă 1 124,90 lei,

- pentru anii 2015 - 22 decembrie 2017 în sumă 1 441,9 euro,

c) sancțiuni pentru prelucrarea terenurilor fără acordul proprietarului în anii 2015-2018 (trei ani agricoli) în sumă de 317 974,5 lei.

d) încasarea diferenței sumelor pentru impozitele achitate de către Larisa Dembițchi pentru anii 2014-2017 în total 1 654,22 lei, inclusiv:

-2014 - 135,92 lei pentru 1,2763 ha (17,7225 ha - 16,4462 ha)x 106,50 lei /ha

-2015-2017 – 1 518,30 lei (21,1983 ha - 16,4462 ha = 4,7521 ha x 106,50 lei /ha = 506,10 lei pe an x 3 ani).

e) încasarea diferenței plății arendei pentru suprafața terenurilor neachitate în anul 2014 (17,7225 ha-16,4462 ha = 1,2763 ha) în sumă de 1 531,52 lei; încasarea cheltuielilor de judecată suportate în sumă totală de 34 246,94, care este formată din serviciile avocatului 6 000 lei, taxa de stat 12 014,73 lei, cheltuieli pentru informația statistică 210 lei, cheltuieli pentru xerox/printer 519 lei, avize poștale 33,40 lei, cheltuieli de transport 15 469,81 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 03 mai 2018 s-a admis parțial acțiunea înaintată de către Larisa Dembițchi, s-a reziliat contractul de arendă nr. (22a) din 02 ianuarie 2012 a terenurilor agricole din s. xxxxx, r-nul Anenii Noi încheiat între Larisa Dembițchi și SRL „Terrasem - Grup”, contrasemnat de Larisa Dembițchi la 05 octombrie 2012.

S-a obligat SRL „Terrasem - Grup” să înceteze prelucrarea terenurilor proprietate a Larisei Dembițchi, după finisarea anului agricol 2018, cu onorarea tuturor obligațiilor ce rezultă din contract la momentul restituirii bunurilor.

S-a obligat SRL „Terrasem - Grup” să restituie proprietarului Larisei Dembițchi terenurile agricole arendate conform contractului nr. (22a) din data de 02 ianuarie 2012 și să restabilească toate drumurile, inclusiv și proprietatea publică, pentru acces la terenurile proprietatea Larisei Dembițchi.

S-a încasat din contul SRL „Terrasem - Grup” în beneficiul Larisei Dembițchi restanța la plata pentru arenda terenurilor agricole cu suprafața de 19,507 ha, pentru anul 2015 ce constituie 22 595,75 lei și impozitele achitate de către Larisa Dembițchi pentru anii 2014-2017 ce constituie 1 654,22 lei, în total 24 249,97 lei.

S-a încasat din contul SRL „Terrasem-Grup” în beneficiul Larisei Dembițchi suma de 1 536,42 lei cu titlu de cheltuieli de judecată suportate la judecarea cauzei, proporțional pretențiilor admise. În rest, cerințele reclamantei s-au respinse ca fiind neîntemeiate. (f.d. 178,183-190, vol.II)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 27 noiembrie 2018 a respins apelul declarat de către Larisa Dembițchi, a menținut hotărârea din data de 03 mai 2018 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central. (f.d 103-104,105-119, vol.III)

Prin încheierea din data de 08 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat inadmisibil recursul depus de către Larisa Dembițchi.(f.d.234-244, vol.III)

La 02 august 2019 și suplimentar la 09 august 2019 Larisa Dembițchi a depus cerere de revizuire și cerere de revizuire suplimentară împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2018, prin care a solicitat aplicarea art. 6 CEDO, constarea violării dreptului la un proces echitabil prin încălcarea principiului contradictorialității, admiterea cererii de revizuire, casarea deciziei instanței de apel din data de 27 noiembrie 2018, reținerea cauzei de către Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului declarat de către Larisa Dembițchi, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată. În argumentarea cererii de revizuire, revizuenta a invocat ca temei de drept, prevederile art. 449, lit. b) din Codul de procedură civilă.

Prin încheierea din data de 17 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire declară de către Larisa Dembițchi. (f.d. 94-99, vol.IV)

Împotriva încheierii instanței de apel la 01 noiembrie 2019 a depus recurs Larisa Dembițchi, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel, remiterea cauzei la instanța de apel pentru examinarea cererii de revizuire sau admiterea cererii de revizuire, casarea deciziei instanței de apel din data de 27 noiembrie 2018 cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în ordine de apel. (f.d. 102-114, vol.IV)

În motivarea cererii de recurs Larisa Dembițchi a indicat că instanța de apel nu a verificat, apreciat, cercetat, constatat și nu s-a pronunțat pe marginea probelor anexate în apel, argumentărilor expuse în cererea de revizuire și actele din dosar.

Instanța de apel s-a limitat doar la fraze de ordin general, făcând doar trimitere la conținutul articolelor din Codul de procedură civilă și la practica CEDO, de asemenea a încălcat principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, nu au creat și asigurat posibilități egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea asupra circumstanțelor de fapt și de drept.

Partea descriptivă a încheierii instanței de apel este în contradicție cu partea motivantă. Formulările din conținutul actului juridic trebuie să corespundă exigentelor de corectitudine, certitudine, deplinătate, consecutivitate, logică și relevanță. Lipsa de motivare în actul judiciar emis, condiționează casarea acestuia.

Revizuenta în susținerea cererii de revizuire a invocat prevederile art. 449, lit. b) din Codul de procedură civilă și anume au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei.

Larisa Dembițchi a menționat că în instanța de apel a prezentat suplimentar acte care nu se regăsesc în partea motivată a deciziei instanței de apel, dar care în opinia acesteia sunt esențiale pentru examinarea cererii de revizuire și anume actul Inspectoratului Fiscal Anenii Noi din 21 iulie 2014, copia deciziei Primăriei s. xxxxx nr. 02/3 din 04 aprilie 2018, scrisoarea SRL „Terrasem-Grup” din 21

decembrie 2018, acțiunea Larisei Dembițchi către ÎI „Bîzgan Ion” cu privire la încasarea datoriei la plata de arendă a terenurilor agricole și încheierea Judecătoriei Anenii Noi din 15 mai 2017.

Revizuenta a solicitat aplicarea directă a art. 6 CEDO, ori la caz s-a încălcat dreptul la un proces echitabil din perspectiva motivării hotărârii.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 17 octombrie 2019, a expediat-o în adresa participanților la proces la data de 21 octombrie 2019. Confirmare privind recepționarea copiei încheierii de către recurentă la materialele dosarului lipsește.

În aceste circumstanțe recursul depus de către Larisa Dembițchi la 01 noiembrie 2019 se consideră a fi depus în termen.

În conformitate cu art. 426, alin. (3) din Codul de procedură civilă recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Analizând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi respins din considerentele ce preced.

În conformitate cu art. 427, lit. a) din Codul de procedură civilă instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Judecând cauza civilă în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că Curtea de Apel Chișinău corect a respins cererea de revizuire depusă de către Larisa Dembițchi.

În conformitate cu prevederilor art. 449 din Codul de procedură civilă revizuirea se declară în cazul în care:

a) s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu pricina care se judecă;

b) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii;

c) instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces;

e) s-a anulat ori s-a modificat hotărârea, sentința sau decizia instanței judecătorești care au servit drept temei pentru emiterea hotărârii sau deciziei a căror revizuire se cere;

e¹) a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională și la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată sau Curtea Supremă de Justiție a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale sau din hotărârea Curții

Constituționale rezultă că prin aceasta s-a încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului;

g) Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova;

h) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Deci, în baza normei de drept sus-citate rezultă că temeiurile declarării revizuirii sunt expres prevăzute în art. 449 din Codul de procedură civilă, care poartă un caracter exhaustiv.

Din analiza conținutului cererii de revizuire rezultă dezacordul Larisei Dembițchi cu soluțiile adoptate în cadrul examinării cauzei și cu sumele dispuse spre încasare de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, fapt ce prin prisma art. 449 din Codul de procedură civilă nu constituie temei de declarare a revizuirii.

Instanța de recurs relevă că revizuirea este definită ca fiind acea cale de atac prin intermediul căreia se poate obține desființarea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reluarea judecării cauzei cu respectarea principiilor fundamentale ale unui proces echitabil. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, inter alia, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție. Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului res iudicata, adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești.

Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (Brumărescu v. România, nr. 28342/95, § 61-62 și Roșca v. Moldova, nr.6267/02, §24-25, Riabîh v. Rusia, § 52).

Curtea Supremă de Justiție menționează că principiul enunțat exclude posibilitatea ca părțile, având scopul de a redeschide noi proceduri judiciare referitoare la aceeași problemă și de a obține o reanalizare a cauzei, respectiv o nouă hotărâre în privința sa, să transforme reexaminarea cauzei într-un control judiciar deghizat.

Larisa Dembițchi în recurs a criticat soluțiile date de către instanțele de judecată, indicând că instanțele de judecată au modificat cerințele indicate în cererea de chemare în judecată au acționat exclusiv în interesul și au favorizat societatea pârâtă în acțiunile de samavolnicie, instanța de apel nu a verificat, apreciat, cercetat, constatat și nu s-a pronunțat pe marginea probelor anexate în

apel, iar instanța de revizuire nu a examinat și nu s-a pronunțat pe marginea argumentelor expuse în cererea de revizuire în raport cu probele din dosar.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs reține că Larisa Dembițchi, prin cererea de revizuire înaintată urmărește scopul de a redeschide procedura judiciară referitoare la aceeași problemă și de a obține o reexaminare a cauzei într-un control judiciar deghizat.

De asemenea, solicitarea Larisei Dembițchi de a aplica art. 6 CEDO, de a constata violarea dreptului la un proces echitabil și de a admite cererea de revizuire, nu se încadrează în temeiurile de declarare a revizuirii.

Revizuenta prin solicitarea dată indică încălcarea dreptului la un proces echitabil din perspectiva motivării deciziei din data de 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău. Aici, Colegiul menționează că decizia din data de 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost supusă căilor ordinare de atac și anume a fost contestată cu recurs, iar prin încheierea din data de 08 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție recursul s-a declarat inadmisibil.

Instanța de recurs observă că Larisa Dembițchi deși a invocat temei de revizuire prevederile art. 449, lit. b) din Codul de procedură civilă a susținut că circumstanțele sau faptele esențiale ale cauzei au fost prezentate în instanța de apel, însă acestea nu se regăsesc în partea motivată a deciziei supuse revizuirii și anume actul Inspectoratului Fiscal Anenii Noi din 21 iulie 2014, copia deciziei Primăriei s. xxxxx nr. 02/3 din 04 aprilie 2018, scrisoarea SRL „Terrasem-Grup” din 21 decembrie 2018, acțiunea Larisei Dembițchi către ÎI „Bîzgan Ion” cu privire la încasarea datoriei la plata de arendă a terenurilor agricole și încheierea Judecătorei Anenii Noi din 15 mai 2017.

Pentru a invoca temeiul prevăzut de art. 449, lit. b) din Codul de procedură civilă este necesar ca după emiterea deciziei revizuintei să-i fie cunoscute circumstanțe sau fapte esențiale cauzei, care nu au putut fi cunoscute acestuia, însă a întreprins toate măsurile pentru aflarea acestora în timpul judecării cauzei și să fie confirmate prin prezentarea unor probe concludente și pertinente.

Instanța de recurs menționează că pentru admiterea cererii de revizuire pe acest temei este important ca circumstanțele sau faptele date, existente obiectiv până la data pronunțării hotărârii, să nu fie cunoscute revizuintei până la examinarea cauzei și să fie descoperite după ce hotărârea judecătorească devine irevocabilă.

În speță, probele prezentate în susținerea cererii de revizuire au fost cunoscute instanței de apel la data pronunțării deciziei din 27 noiembrie 2018, prin urmare, acestea nu sunt noi descoperite. Colegiul precizează că hotărârea atacată prin intermediul revizuirii nu poate fi criticată în raport cu probatoriul dosarului existent la data pronunțării acestei hotărâri, dar numai în baza unor împrejurări noi, necunoscute de instanță la data pronunțării.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că argumentele invocate de către Larisa Dembițchi în cererea de revizuire nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 449 din Codul de procedură civilă, iar argumentele din cererea de recurs poartă caracter declarativ și se combat cu probele din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de

Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea din data de 17 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427, lit. a) din Codul de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către Larisei Dembițchi.

Se menține încheierea din data de 17 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Iurie Bejenaru